

Project Getuigen Verhalen van start

In januari zijn de eerste voorstellen gehonoreerd in het kader van het project Getuigen Verhalen. In dat project worden persoonlijke getuigenissen uit de Tweede Wereldoorlog vastgelegd. Het is onderdeel van het programma Erfgoed van de Oorlog, waarvoor in totaal 21,6 miljoen euro beschikbaar is.

Met Erfgoed van de Oorlog wil het ministerie van VWS belangrijk materiaal uit en over de Tweede Wereldoorlog behouden en het gebruik ervan stimuleren. Het project Getuigen Verhalen hanteert een 'pluriform perspectief': bij het interviewen van ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog krijgen vooral nieuwe of onderbelichte thema's, invalshoeken en groeperingen aandacht.

De projectleiders verwachten dat het Getuigen Verhalen project ongeveer vierhonderd interviews zal opleveren, die voor iedereen toegankelijk zullen zijn. Het project schrijft voor het afnemen van de interviews het

gebruik van hoogwaardige opname-apparatuur voor een elk interview dient goed gedocumenteerd te worden. Transcripties maken de interviews inhoudelijk toegankelijk. Enkele belangrijke interviewcollecties zijn al laagdrempelig en open toegankelijk, maar voor veel andere geldt dat niet – ook los van privacybescherming en auteursrechten. Voor het project Getuigen Verhalen is de openbare toegang tot de interviews een belangrijke doelstelling. Daarom zal dat project een presentatie verzorgen op de studiedag Interviews uit de Kast die op 14 maart georganiseerd wordt (zie Agenda, p.2). (Rene van Horik)

Razzia op het Amsterdamse Paul Krügerplein, 20 juni 1943.

www.dans.knaw.nl/interviewsuitdekast
www.minvws.nl/dossiers/erfgoed-van-de-oorlog

Evaluatie van bestandsformaten voor duurzame opslag en toegang

Hoe kunnen we bepalen in welke formaten objecten het best kunnen worden aangeleverd bij het e-Depot? Wat zijn de risico's van formaten voor de langdurige opslag en de toegankelijkheid in de toekomst? En welke strategie moet er worden toegepast om de documenten toegankelijk te houden? Om deze

vragen te beantwoorden heeft de Koninklijke Bibliotheek (KB) een methode ontwikkeld die bestandsformaten evalueert op een zevental criteria op deze gebieden.

Sinds 2003 deponeren nationale en internationale uitgevers digitale publicaties in het e-Depot van de KB. Tot voor kort werd het

overgrote deel van deze publicaties aangeleverd in het Portable Document Format (PDF). De komende tijd zal de inhoud van het e-Depot echter steeds diverser worden door de aanlevering van materiaal uit projecten als webarchivering en massadigitalisering.

Elk van de zeven criteria is onderverdeeld in één of meerdere karakteristieken waarop het formaat een score ontvangt. Elke karakteristiek ontvangt een weging. De weging ligt niet vast, maar is afhankelijk van het beleid van de specifieke instelling

die de methode toepast. Uiteindelijk ontvangt het formaat een score op een schaal van 0-100. Deze score wordt vergeleken met de scores van andere formaten in dezelfde categorie (bijvoorbeeld 'opgemaakte tekst documenten', 'afbeeldingen', 'geluid'). De uitkomst kan worden gebruikt in het opstellen van een strategie voor digitale duurzaamheid. De methode is gepresenteerd op de IPRES 2007 conferentie en zal binnenkort worden gepubliceerd op de KB website. (Judith Rog, Caroline van Wijk)

http://www.kb.nl/hrd/dd/dd_links_en_publicaties/links_en_publicaties_intro.html

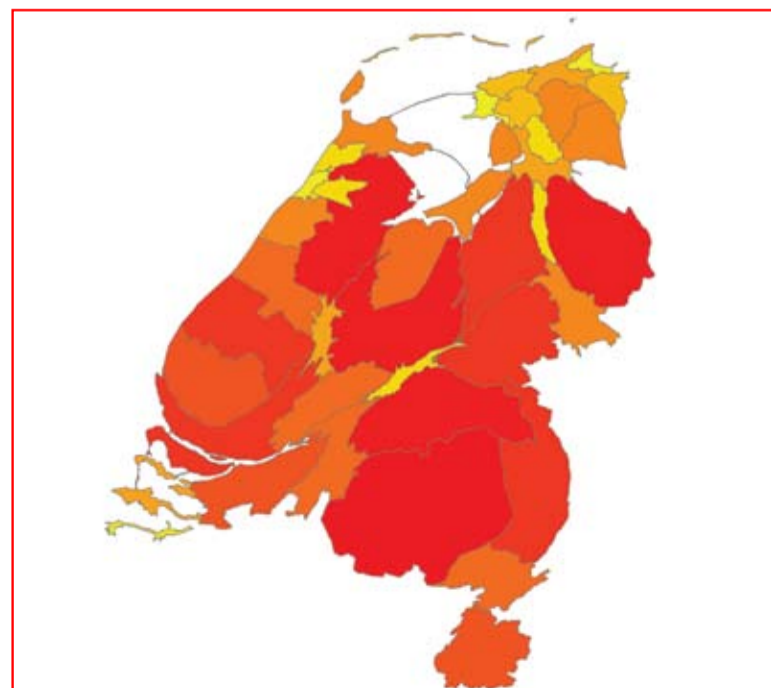
Anamorphose van high-tech werkgelegenheid in Nederland

Anamorphoses zijn kaarten waarop de grootte van geografische eenheden (regio, gemeenten of landen) geschaald is naar een bepaalde indicator, bijvoorbeeld de omvang van de bevolking of het inkomen. In de figuur zijn de veertig COROP-regio's in Nederland geschaald met de omvang van de werkgelegenheid in high-tech sectoren. Duidelijk blijkt dat de regio Eindhoven de grootste concentratie high-tech werkgelegenheid kent.

Niet iedere indicator kan gebruikt worden om er een anamorphose van te maken. De indicator mag niet afhankelijk zijn van het schaalniveau waarop wordt gemeten. Zo moet de optelsom van alle indicatorwaarden van gemeenten in een provincie

gelijk zijn aan de waarde van deze indicator in die provincie. Ook moet een juiste minimumgrootte moet worden gekozen waarmee de verhoudingen van alle regio's onderling worden bepaald.

Een probleem bij het maken van anamorphoses is om rationele grenzen tussen de gebieden te behouden, zodat de lezer de kaart in één oogopslag met een werkelijke geografische kaart kan vergelijken. Gelukkig zijn hiervoor enkele gratis via internet beschikbare programma's te krijgen. Hier is gebruik gemaakt van het programma Cartogram, ontwikkeld door Michael Gastner. Het maakt gebruik van shapefiles; basiskennis van arcinfo is noodzakelijk. (Mark Thissen en Frank van Oort)

Alliantie wil gevaar keren voor wetenschappelijke informatie

Op initiatief van de Koninklijke Bibliotheek richtten vooraanstaande organisaties uit wetenschap en de wetenschappelijke informatievoorziening de *European Alliance for Permanent Access* op.

Net als andere sectoren is ook de wetenschap afhankelijk geworden van digitale informatie. Het behoud en de toegankelijkheid van die informatie kunnen op de lange termijn moeilijk worden gegarandeerd. Wanneer er digitale onderzoeksgegevens verloren gaan, loopt het wetenschappelijke proces direct gevaar. De alliantie wil er voor zorgen dat in Europa een organisatorische infrastructuur wordt opgezet die de duurzame toegankelijkheid tot digitale wetenschappelijke informatie waarborgt. Er zijn tot op heden zeventien organisaties lid van, uiteenlopend van de European Space Agency tot het Max Planck Geselschaft en van de European Science Foundation tot de organisatie voor kernonderzoek CERN.

Onderzoek naar en ontwikkeling van methoden en technieken om digitale informatie voor de lange termijn bruikbaar te houden staan nog in de kinderschoenen. De kosten voor hoogwaardige bewaring

en duurzame toegankelijkheid zijn grotendeels onbekend. De verantwoordelijkheden voor een duurzaam beheer van de digitale *records of science* zijn volgens de leden van de Alliantie in Europa nog onvoldoende bij betrouwbare organisaties belegd. De beoogde Europese infrastructuur is een virtuele infrastructuur die de alliantie stap voor stap wil opbouwen in overleg met relevante wetenschappelijke partijen, de Europese Commissie en nationale overheden. Als aftrap voor dit overleg heeft de Alliantie zich eind vorig jaar met een strategische conferentie in Brussel aan vertegenwoordigers van grote (Europese) onderzoeksinstituten, de Europese Commissie en nationale overheden gepresenteerd. Ze wil met deze partijen praten over het belang van een infrastructuur die permanente toegang tot wetenschappelijke informatie voor Europa garandeert. (Ingrid Dillo)

www.alliancepermanentaccess.eu

DANS neemt deel in DPE

Het Nederlandse data-instituut DANS is associate partner geworden van het Europese netwerk Digital Preservation Europe (DPE). Dit netwerk bundelt in Europa kennis op het terrein van de bewaring van digitale objecten voor de lange termijn. DPE heeft in het verleden al instrumenten opgeleverd voor audit en certificering van digitale depots, een checklist en richtlijnen voor het opzetten en beheren van digitale depots, een systeem voor unieke identificatie van digitale objecten en een onderzoekagenda. DANS wil workshops en seminars organiseren over de digitale bewaring en 'briefing papers' produceren op het gebied van data, vooral over de uitkomsten van research and development-projecten. Deelnemers in DPE zijn universiteiten, bibliotheken, cultureel erfgoed instellingen en archiefdiensten.

www.digitalpreservationeurope.eu

COST-subsidie InterEdition

Het Europese programma om internationale wetenschappelijke samenwerking te bevorderen, COST-ESF, heeft eind vorig jaar subsidie toegekend aan het voorstel 'An interoperable supranational infrastructure for digital editions (InterEdition)'. Het voorstel (zie ook *e-data* nr. 1-4, maart 2007) was door het Huygens Instituut ingediend namens tien Europese onderzoeksinstituten, waaronder ook DANS. Het project moet een internationaal gedragen protocol opleveren en een voorbeeldimplementatie voor een infrastructuur voor gedistribueerde digitale tekstedities. Het uit te keren bedrag kan oplopen tot 400.000 euro. (Joris van Zundert)

Nieuw datacentrum in VS

In de Verenigde Staten is vorig najaar het International Data Resource Center (IDRC) opgericht om internationale data aan onderzoekers over de hele wereld te bieden. Initiatiefnemer is het Amerikaanse Inter-university Consortium for Political and Social Research (ICPSR). Aanleiding was volgens het IDRC de groeiende behoefte aan zulke data: 'Toegang tot internationale data is een kritische factor geworden voor onderzoekers over de hele wereld'. Via de website van het centrum zijn data te verkrijgen die worden beheerd door oprichter ICPSR. Studenten en medewerkers van de meeste universiteiten in Nederland kunnen ze downloaden via de service ICPSR Direct. Gedetailleerde informatie daarover biedt de website van DANS.

www.dans.knaw.nl
www.icpsr.umich.edu/IDRC/

Platform survey-onderzoek

Onderzoekers van het Centraal Bureau voor de Statistiek, het Sociaal-Cultureel Planbureau en DANS (Data Archiving and Networked Services) willen een Nederlandstalig Platform voor Survey-Onderzoek oprichten. Er verandert veel in de surveymethodologie, zeggen ze, en er is behoefte aan een overzicht van standaarden, *best practices*, collegiaal advies en ondersteuning. Internationaal zijn zulke mogelijkheden er wel maar in het Nederlandse taalgebied niet, aldus de oprichters op hun website www.npso.net. In april organiseert het Platform in oprichting een eerste symposium in Amsterdam (zie pagina 2, Agenda)